

İSLAM VE BİLİM

1. Din-Bilim İlişkisi

İnsan, akıl sahibi bir varlıktır. Aynı zamanda insan merak eden, sorgulayan ve araştıran bir yapıya sahiptir. Bu nedenle her insan; bu dünyaya geliş amacının ne olduğunu, evrendeki düzenin nasıl işlediğini, ölümün bir son olup olmadığını sorgular. Din ve bilim, insanın bu sorularını cevaplayan iki kaynaktır. Din, vahyin yol göstermesiyle ilahî kaynaklı açıklama yapar ve bilgiler verir. Bilim ise akıl, gözlem ve deney metodunu kullanarak varlıkların yaratılış kanunlarını araştırır. Ayrıca varlıklar ve olaylar arasındaki sebep-sonuç ilişkilerini sistematik bilgiler yoluyla ortaya koyar. Bilim, varlıkların yapısını ve işleyişini inceler. Somut bilgilere ulaşır. Din ise varlığın kaynağını ve amacını açıklayarak bu bilgileri anlamlandırır. Örneğin bilim; yağmurun yapısı, oluşumu ve hareketlerini gözlem ve deney yoluyla inceler ve insanlara açıklar. Din ise yağmurun kaynağını ve anlamını açıklar. Allah Kur'an'ın Rûm suresinin 48. ayetinde rüzgâr ve yağmurları kendisinin yarattığını şöyle bildirir: **“Allah odur ki rüzgârları gönderir, bunlar da bulutu kaldırır. Derken Allah onu gökte dilediği gibi yayar ve parça parça eder; nihayet arasından yağmurun çıktığını görürsün. Allah dilediği kullarına yağmuru nasip edince onlar seviniverirler.”**

2. İslam'da Bilginin Kaynakları

2.1. Akıl

Doğru ve yanlış iyi ile kötüyü ayırt edebilme kabiliyetidir. İnsanı diğer varlıklardan ayıran en önemli özellik akıl sahibi olmasıdır. Akıl, duyu organları vasıtasıyla kendine gelen verileri değerlendirir. Nesnelere ve olaylar arasında ilişki kurup daha önceden elde etmiş olduğu birikimleri de kullanarak yeni gerçekliklere ulaşabilir. Bilim de bu gerçekliklerden bir tanesidir. Yani bilim aklın bir meyvesidir. Kur'an-ı Kerim'e göre insanı sorumluluk sahibi kılan, onun akıl ve irade sahibi olmasıdır. Birçok ayette geçen akıl kelimesi, “bilgi edinmeye yarayan bir güç ve bu güç ile elde edilen bilgi” şeklinde tarif edilmiştir.

Kur'an'da genellikle “akletmenin” yani akılı kullanarak doğru düşünmenin önemi üzerinde durulmuş ve akletmek tavsiye edilmiştir. Kur'an-ı Kerim'de pek çok ayette, “...**Hâlâ aklınızı kullanmıyor musunuz?**”**Hud/51** ve “**Düşünemiyor musunuz?**”**Bakara/76** denilerek insanların akıllarını kullanmaları istenmektedir. Başka bir ayette ise şöyle buyrulmaktadır: “**Göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelip gidişinde akıl sahipleri için ibretler vardır.**”**Ali İmran/ 190**

2.2. Vahiy

Vahiy sözlükte “gizli konuşmak, emretmek, ilham etmek, hızlı ve gizli telkinde bulunmak” gibi anlamlara gelir. Terim olarak ise Yüce Allah'ın emir ve yasaklarının Cebrail aracılığı ile peygamberlere bildirilmesidir. Bütün peygamberlerin temel görevi ilahî vahyi insanlara ulaştırmaktır. Yüce Allah tarih boyunca insanları bilgilendirmek için peygamberler ve vahiyler göndermiştir. Buna göre vahyin kaynağı Yüce Allah'tır, muhatabı ise insandır.

2.3. Duyular

İnsan, duyuları olan bir varlıktır. Beş duyu organı olan görme, işitme, tat alma, dokunma ve koklama insanın dış dünyaya açılan pencereleri gibidir. İnsanoğlu duyular yoluyla pek çok konuda bilgi sahibi olur. Maddenin niteliği ve niceliğini duyuları sayesinde öğrenir. İnsan farklı türde kokuları, duyu organları sayesinde birbirinden ayırabilir. Duyularla çeşitli gözlemler yaparak birçok bilgi ve sonuçlara ulaşabilir. İnsan, akli sayesinde duyularla elde ettiği verileri, bilgi ve yargıya dönüştürebilir. Bunlara dayanarak yapmış olduğu davranışlardan da sorumlu olur. Nitekim bu sorumluluk bir ayette şöyle açıklanır: “**Hakkında bilgin bulunmayan şeyin ardına düşme. Çünkü, kulak, göz ve gönül, bunların hepsi ondan sorumludur.**”**İsra/36**

3. İslam Akli Kullanmayı ve Bilimi Teşvik Eder

İslam'ın ana kaynakları olan Kur'an-ı Kerim ve hadislerde ilme geniş bir şekilde yer verilir. Kur'an-ı Kerim'de pek çok ayette insanlar düşünmeye, araştırmaya, kısacası ilim öğrenmeye teşvik edilir. Kur'an-ı Kerim'in ilk inen ayetinin, “**Yaratan Rabb'inin adıyla oku!**”**Alak/1** olması İslam dininin, okumaya ve bilgiye ne kadar önem verdiğini göstermektedir. Bir başka ayette Yüce Allah'ın inananları ve ilim sahiplerini derecelerle yükselteceği bildirilmektedir. Diğer bir ayette ise, “**...Eğer bilmiyorsanız bilenlere sorun.**”**Nahl/43** denilmektedir. İslam dinine göre ilim, insanların maddi ve manevi ihtiyaçlarını gidermeleri için öğrenilir. Çünkü ilim, insanın ve kâinatın sırrını ortaya çıkaracak tek yoldur. İlim, imanı güçlendirir. Böylece insan, Yüce Allah'a daha yakın olur. Bunun içindir ki Kur'an-ı Kerim'de Allah'ı hakkıyla tanıyıp ona saygı duyanların âlimler olduğu vurgulanmaktadır. “**Kulları içinden ancak âlimler, Allah'tan (gereğince) korkar.**”**Fatır/28**

